Иглин ауылының урта дөйөм белем биреү 5-се мәктәбендә белем биреү сифатын баһалауҙың эске системаһының контроль үлсәү материалдарына аңлатма

4-се класс өсөн туған (башҡорт) теле предметынан йомғаҡлау контроль эше

Контроль эштең тәғәйенлеше

Контроль – тикшереү материалдар 4-се класс уҡыусыларының туған (башҡорт) теле предметынан белемдәрен тикшереү өсөн тәғәйенләнгән. Материалдар башланғыс кластарҙа Федераль дәүләт белем биреү стандарттары талаптары нигеҙендә төҙөлгән. Улар уҡыусыларҙың туған (башҡорт) теленән белем кимәлен тикшереүгә, предмет буйынса алған белемдәре һөҙөмтәләре динамикаһын күҙәтергә һәм универсаль уҡыу эшмәкәрлегенең формалашыу кимәлен билдәләргә булышлыҡ итә. Уҡыусыларҙың башланғыс дөйөм белем биреү программаһын үҙләштереүенең йомғаҡлау (һөҙөмтә) баһаһы булып предмет һәм метапредмет һөҙөмтәләргә эйә булыуы тора. Уҡытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрҙә башҡорт теле дәрестәре лә, яҙма эштәр үткәреү методикаһы ла бик үҙенсәлекле. Шуға күрә, бер яҡтан, контроль-тикшереү эштәр, уларға ҡуйылған баһалар, уҡыусыларҙың башҡорт теленә ҡарата ҡыҙыҡһыныуын уятыу, дәртләндереү, ыңғай ҡараш формалаштырыу сараһы булып торһа, икенсе яҡтан, ул - уҡыусыларҙың белемдәрен тикшереү, баһалау, динамикаһын күҙәтеү, балаларҙың универсаль уҡыу эш төрҙәрен үҙләштереү кимәлен билдәләү. Былар бөтәһе лә уҡытыу-өйрәтеүгә етди ҡараш булдырыуҙы, ижади эшләүҙе талап итә. Контроль эштәр төрлө типтағы күнегеүҙәрҙе тәшкил итә: һүҙҙәрҙе тәржемә итеү, һорауҙарға тулы яуап биреү, төшөп ҡалған хәрефтәрҙе, һүҙҙәрҙе яҙыу, һөйләмдәрҙе, кескәй тексты тәржемә итеү, дөрөҫ яуапты табыу, артыҡ һүҙҙе табыу, һүҙбәйләнештәр, һөйләмдәр төҙөү, таблицаны тултырыу, дөйөм яуабын табыу һәм башҡалар. Шулай уҡ контроль- тикшереү материалдарының төрлө формалары бирелә: үтелгәндәр буйынса контроль эштәр, текст менән эш диагностикаһы, тест һорауҙары. Контроль-тикшереү материалдары коммуникатив, ябайҙан ҡатмарлыға принцибы буйынса төҙөлгән. Уҡыусыларға телгә ҡарата ҡыҙыҡһыныу уятыу, ыңғай мотивация булдырыу маҡсатында йөкмәткеһе, формаһы буйынса ҡыҙыҡлы эш-биремдәрҙән тора. Уҡыусыларға контроль-тикшереү материалдарын ошо уҡ биттәрҙә эшләргә тәҡдим ителә. Биремдәр ике телдә: башҡорт һәм рус телендә төҙөлгән. Һәр

эште тикшергән саҡта балл системаһын ҡулланыу тәҡдим ителә. Уҡыусыларҙа башҡорт дәүләт теленә ҡарата ыңғай мотивация, стимул, ҡыҙыҡһыныу булдырыу маҡсатында эштәрҙе баһалау һәм анализлау берҙәм йөкмәтке һәм критерийҙар нигеҙендә булырға тейеш. Контроль-тикшереү материалдарын баһалау, анализлау уҡыусыларҙың ниндәй теманы яҡшы, йәки, насар өлгәшеүен күрһәтә, динамикаһын күҙәтергә, предмет һәм метапредмет һөҙөмтәләрҙе баһаларға булышлыҡ итә. Эш төрө: тест. Тест 5 эштән тора: төп кимәлдәге эш, 1 юғары кимәлдәге эш. Тест эшен башҡарыуға 40 минут бирелә.

Баһалау критерийҙары

№	*яуаптар*	*балл*	*кимәл*
1.	Күлдәк, быйма,салбар Бейәләй,яулыҡ , тун	6 балл, 1 балл һәр дөрөҫ яуапҡа	төп
2	ҡуяндар,сәскәләр,ағастар,уҡыусылар,кешеләр	5 балл, 1 балл һәр дөрөҫ яуапҡа	төп
3.	яҡшы атай,матур көн,бейек ағас,якшы уҡытыусы, йылы йәй	5 балл, 1 балл һәр дөрөҫ яуапҡа	юғары
4	Йырламай,уҡымай,яратмай,килмәй	4 балл, 1 балл һәр дөрөҫ яуапҡа	төп
5	Ҡоштар: ҡарға, сәүкә, турғай, кәкүк Ғаилә: өләсәй, ағай, апай, һеңле Мәктәп: китап, дәфтәр, дәрес, уҡыусы	3 балл, 1 балл дөрөҫ яуапҡа	төп

Контроль эште биш балл системаһы менән яңынан иҫәпләүҙең тәҡдим ителгән шкалаһы

Баһа	«2»	«3»	«4»	«5»
Балдар	**0-11 балл**	**12-15 балл**	**16-20 балл**	**21-23 балл**

Уҡыусыларҙың планлаштырылған укыу һөҙөмтәләренен өлгәшеү кимәле

Программаны үҙләштереү сифаты	Уңыш кимәле	5 баллы шкала буйынса билдә
90 - 100%	Бейек	«5»
66 - 89%	Юғары	«4»
50 – 65%	Төп	«3»
49 – 35%	Түбән	«2»

35% кәм	Етерлек түгел	«2»

4-се класс өсөн йомғаҡлау контроле эшенең демонстрацион варианты

Предмет: туған (башҡорт) теле

Класс: 4-се класс

Эште башҡарыу буйынса киҫәтмә

Һинең алда туған (башҡорт) теле предметы буйынса эштәр. Һәр эште иғтибар менән уҡы. Дөрөҫ яуапты һайлағыҙ. Зинһар, дөрөҫ яуап бер генә икәненә иғтибар итегеҙ. Әгәр ике яуапты билдәләһәң, эш үтәлмәй тип иҫәпләнә. Әгәр хаталанһаң, хатаны юйып ташла һәм икенсе яуап һайла. Әгәр эште үтәй алмаһағыҙ, киләһе эшкә күсегеҙ. Әгәр ваҡыт ҡалһа, ауырлыҡ тыуҙырған һорауға кире ҡайта алаһың. Тестың бөтә һорауҙарын үтәгәндән һуң, эшеңде тикшер.

Һиңә уңыштар теләйбеҙ!

1. Төшөп ҡалған хәрефтәрҙе яҙырға. Дописать пропущенные буквы.

К ..лдәк б…йма с…лбар

Бей…ләй яулы… т…н

2. Исемдәрҙе күплек һанда ҡуйығыҙ. Поставьте слова во множественном числе.

ҡуян -_________________

сәскә -________________

ағас -_________________

уҡыусы -______________

кеше -________________

3. Бирелгән исемдәргә сифатын (билдәһен) ҡуйып яҙ. Допишите прилагательные к словам.

_________атай, ________көн, _________ ағас, _________ уҡытыусы,

________ йәй.

4. Ҡылымдарҙы юҡлыҡ формала ҡуй. Запиши глаголы в форме отрицания.

Йырла – ____________ ярата -______________

Уҡый - _____________ килә –______________

5. Тема буйынса тап килгән һүҙҙәрҙе уҡ менән тоташтырығыҙ. Соедините стрелкой слова по теме.

Ҡоштар китап, дәфтәр, дәрес, уҡыусы

Ғаилә өләсәй, ағай, апай, һеңле

Мәктәп ҡарға, сәүкә, турғай, кәкүк